

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevih ulicah št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja dvakrat na teden, vsak torek in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo na leto 8 kron, pol leta 4 kron, 3 mesece 2 kroni. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 18 kron, pol leta 6 kron 50 vin. — Naročnina se pošilja upravništvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Nova zaušnica vlade Slovincem celjskega okraja.

Mi že vemo, kaj nam je pričakovati od strani c. kr. vlade. Prav dobro vemo, da njeni činitelji, če le morejo, žalijo narodna čustva ogromne večine slovenskega prebivalstva. Da bi pa nastopala tako očito zoper nas, kakor se ji zljubi zadnji čas v vodstvu razpuščenega okrajnega zastopa celjskega, nismo pričakovali. Evo zopet nov dokaz nepristranosti c. kr. vladnega komisarja pl. Lehmana. V rokah imamo odlok z dne 12. februarja 1905. št. 115, naslovljen na gospoda Franca Lipovška, posestnika v Medlogu, ki se glasi sledeče:

„Z odlokom predsedništva c. kr. namestništvu v Gradcu z dne 20. dec. 1904. št. 3529, poverilo se je meni začasno vodstvo poslov okrajnega zastopa v Celju. V smislu § 19. postave z dne 9. januarja 1870., dežel. zak. št. 20., odločil sem se, Vas odvezati od službe okrajnega komisarja in Vam ob ti priliki izreči zahvalo za požrtvovalnost za časa Vašega službovanja v prid celjskega okraja.“

Enake odloke so sprejeli vsi dosedanji od prejšnjega okrajnega zastopa nastavljeni okrajni cestni komisarji, v kolikor smo do sedaj izvedeli, n. pr. g. Janez Žimnjak, veleposestnik v Celju, g. dr. J. Žizek, zdravnik v Vojniku, g. Franc Roblek, veleposestnik v Žalcu, sploh vsi slovenski okrajni komisarji. Mesto teh je pa vladni komisar imenoval same nove cestne komisarje in sicer same odločne nasprotnike Slovincem, kateri tvorimo 95% prebivalstva. Imenovani so prononsirani Nemci oziroma pomembenci: odvetnik dr. A. Schurbi v Celju, vinski

trgovec J. Pallos v Celju, nek Henn v Vojniku, nadalje privandrani štorski tovarnar Jellek, bivši nemškutarski župan na Teharjih J. Gorišek. Kaj naj rečemo k takemu početju?

Kakor v odloku vladni komisar sam povdarja, poverilo se je njemu in sicer začasno le vodstvo poslov okrajnega zastopa, in bi imele vse uredbe ostati začasno, kakor je bilo poprej. In kljub temu prekorači vladni komisar brez potrebe njemu odkazani delokrog ter povzroči v prejšnjih uredbah v okraju tako radikalne spremembe! Ker nemška stranka pri volitvah ni mogla prodreti, da bi potem povsod svoje privržence spravila na krmilo, mora vlada kar kratkim potom vse v nemške roke spraviti, ne oziraje se niti na postavbo niti potrebo in značaj okraja glede narodnostnih razmer!

Vlada je s temi ukrepi storila novo silovitost in nov čin samovolje, zavdala je Slovincem celjskega okraja novo zaušnico!

Toda recimo, da vlada opravičuje ta svoj ukrep s tem, da je uvidela potrebo, odstaviti dosedanje cestne komisarje in jih iz stvarnih vzrokov nadomestiti z drugimi. Recimo začasno tudi, da bi vladni komisar s svojimi ukrepi ne bil prekoračil svojega delokroga, dasiravno postava izrecno pravi, da ima cestne komisarje nastavljeni in odstavljati le okrajni odbor! Recimo! Toda zakaj je odstavila vse Slovence in nastavila same Nemce in nemškutarje?! Ako se ji je kak prejšnji cestni komisar zdel nesposoben, opravljati izročeni mu posel morebiti vsled boleznii ali iz katerega koli vzroka, ali

je morala vlada slovenskemu okraju vriniti same Slovincem sovražne Nemce za cestne komisarje?!

Ali bode nemški advokat dr. Schurbi res boljši cestni komisar nego izkušeni in vestni kmetovalec Lipovšek? Ali bode celjski vinski trgovec in nadzornik proslulih celjskih mitnic bolj na mestu za komisarja vojniškega okrožja nego v Vojniku samem stanjuči dr. Žizek? Ali sta res propadli teharski župan Gorišek in tovarnar Jellek najbolj prava moža, ali bosta res bolj skrbna nego g. Žimnjak? **Ali res ni bilo v celjem celjskem okraju najti niti enega Slovence, ki bi se vladi zdel dovolj zanesljiv, da bi ga imenovala cestnim komisarjem?**

Vprašajmo se, kako si more vlada nasproti nam toliko upati, nas tako brezskrbno in nečuvno poniževati? Nikjer na svetu, kjer je količkaj ustavnosti, bi ljudstvo kaj takega ne pretrpelo. A mi? Mi smo brez odporne sile nasproti pritisku vlade in Nemcev. Mi nimamo mož, ki bi se v takem slučaju res kot možje energično postavili na branik za čast naroda. Izgubljammo čas in sile strastno ob posameznostih, da posamezniki svoj zarujaveli ugled kot narodnjaki ob ugodni priliki in na cenen način zopet nekoliko osvežijo pred lahkoverno množico. Brez odpora in ugovora pa trpimo takšne klofute, kakor je tu omenjena. Slovinci celjskega okraja! Danes opisani slučaj bodi vam bodrilo, da se vsi delaželjni in res rodoljubno misleči posamezniki tesneje združite in začnete brez ozira na kogar si bodi organizovano in vstrajno delo za pravice slovenstva v svojem slovenskem okraju!

LISTEK.

Pavlo Črnokril.

Ruski spisal Marko Vovčok.
(Konec.)

XIX.

Varko so tudi izpustili. Čim se je zavedala, da je svobodna, je začela bežati tja v en dan.

S silo so jo spet vlovili. Upravitelj ji je začel nekaj govoriti, — a ona ga ni razumela. Vedno se je trgala od njega in hodela bežati, a ko je končno vendar opazila, da je ne uklenejo in ne dolže, Bože mili, objemala je plot okoli kočee in ga poljubovala, plakala je in kričala. Hvalila je Boga, hvalila ljudi in priklanjala se vsem do tal.

Ukazali so, da se mora odpeljati v drugo oddaljeno vas. „Dobro, dobro!“ je dejala Varka. „Peljite me, peljite! Dobro!“ Mudilo se ji je, težko je čakala in jim prigovarjala, naj jo brž odpeljejo. Rekli so ji, naj pobere svoje reči, a ona: „Dobro, dobro!“ ničesar si ni pripravila, le razmetavala je vse, kar je imela.

Ni se brigala za ljudi, ki so stali okolu nje, mračni in potrti in strogih oči, kakor sodniki. Niti enkrat se ni spomnila Pavla, in iz njenih ust ni bilo slišati besedice, razven: „Dobro, dobro! Ali me že skoraj odpeljete?“ Ko so pripeljali voz pred hišo, je z radostnim vzkrikom skočila nanj in se odpeljala.

Ljudje so šli gledat, kako so jo peljali po vasi. Saj je znano, kako so ljudje radovedni na

dobro in zlo, na hudo in slabo, na strašno in zabavno. Mali otroci so kričali za njo: „Z Bogom! Srečno!“, dokler jih niso ustavile matere. Varka je bila ogrnjena z veliko ruto. Bistro je poki-mavala z glavo in sedela nebrižna za vse, kar jo je obdajalo, kakor človek, kateremu se kam mudi, in ki že težko čaka, da dospe do cilja. Nепrestano je gledala naprej, le naprej...

XX.

Pavlo je ostal. Z Varko se nista videla, niti se poslovila. Ko je zvedel, da se je odpeljala, je le glavo privzdignil in spet povsobil. Ni besedice ni opomnil.

Kakor je bilo graščaku ugodno, tako so vse uredili, vse izmojstrovali. Pavlo je sedel v svoji kočii in bil za vse blazen. Nekje so našli in najeli fanta, da bi hodil za njim, ker se ubogi, brezumni človek ne more puščati sam. Kakor da bi se bali, da bi sam sebi storil kaj žalega, ker je bil grozno obupan in potr. Vedno je žaloval in tožil, tako da mi ni možno popisati. A tih je bil in pokoren do skrajnosti.

Fant ni dolgo bil pri njem — odpovedal se je. „To je grozno nesrečen človek“, je dejal njegov čuvaj, „še celo meni je skalil veselje na vse veke. Pojdem, pojdem in se potrudim, da se spet ojunacim!“

Črez nekaj časa so uvideli, da je Pavel celo „miren“, pustili so ga, da je hodil po vasi, potem ga je upravitelj pozval na delo v svojem vrtu, na tlako ga niso silili. Iznova se je poprijel dela in truda. Delal je od jutra do večera brez oddiha, kakor da bi svojo tugo hotel zadušiti z delom.

Sam ni nagovoril nikogar, kakor da bi mu bilo prepovedano, a če se je k njemu kdo obrnil z besedo, bil je hvaležen in vesel!

Nikdar ni hotel biti sam, samote se je izogibal in silil vedno med ljudi, čeprav jih je gledal le od daleč in poslušal njihove razgovore. Ako je bil kdo z njim prijazen in dober, ga je prosil večkrat, naj prenočuje pri nas! Ako ga je kdo vzel pod streho, tolažil se je s tem, Bog je kako. Včasih je tudi otroke klical k sebi, vabil ptičke in se tolažil, ako so pritekli otroci k njemu, ako so ga obletavali ptički.

Nekoč je delal Pavlo na oskrbnikovem vrtu. Oskrbnikova hčerka se je igrala nedaleč z račico. Ljubkala jo je, stiskala in božala tako dolgo, da jo je zadušila. Tedaj se je začela jokati na ves glas. Pavlo se je približal in pogledal, kaj je, a ko je zagledal, odskočil in bežal — bežal!

Srečali so ga ljudje in ustavili. Bil je bled in ves orošen s solzami, tresel se je kakor list.

In tudi pozneje je vsakokrat pobledel in bežal od te deklice, kadar jo je zagledal.

Tako se je mučil celo leto, dokler ga ni žalost položila na smrtno posteljo. Kako je tožil! Kako je plakal! Vse je prosil: „Hodite na mojo mogilo! Živi ljudje, hodite na mojo mogilo! Govorite tam, kjer bom ležal pod zemljo!“

Težko in mučno je umiral!

Po vasi se je raznesel glas o Varki, da še živi in da je še vedno lepa in dražestna, da je pozabila svoje zlo, pozabila vse svoje strahе in svojo žalost, da se zabava na večernih vaških zabavah, da se spet meni možiti...

Spoznavaj se sam!

(Konec.)

D. Koroško.

Na razpolago mi je le knjiga: „Die wichtigsten Volksschulgesetze sammt den Lehrplänen für das Herzogthum Kärnten“ 1892.

Ta knjiga slovenskih šol na Koroškem **ne pozna**; ne pozna potem seveda tudi slovenskega učnega jezika. Normalni učni načrti (od str. 102.—140.) poznajo le učni jezik (t. j. brez dvoma nemščina) in slovenski jezik na utrakvističnih šolah, in sicer le na eno- do štirirazrednicah; petrazrednih utrakvističnih šol pa sploh ni (str. 134). Toda za slovenski jezik v teh učnih načrtih za 1. in 2. šolsko leto ni nastavljena izrečno nobena ura, od 3. in do 8. leta pa po 3 ure na teden.

Na strani 141. je „posebni učni načrt za slovenščino na utrakvističnih šolah Koroške“, kojega prvi odstavek je za vse šole enak. Prvi njegov del se glasi: „(1. in 2. šolsko leto). Vaje v branju in govorjenju. Nazorne in govorne vaje, ki se naslanjajo na opazovanje stvari iz okolice otrokove. Tej v slovenščini obravnavani nazorni tvarini slede sistematično urejene nemške govorne vaje, ki imajo namen, da otroka vpeljejo v nemščino. Učenci naj se nauče glasnikov in njih pisnih in tiskovnih znamenj v nemščini in slovenščini“.

Iz vsega gorenjega je razvidno sledeče: Koroška, kjer biva še okoli 100.000 Slovencev, **slovenskih deželnih šol** sploh nima. (Kajti tudi one v Šmihelu, v Globasnici in v Št. Jakobu so sedaj tako rekoč ubite! — Glej: M. Ražun, „V boj za slovensko šolo!“) Za Slovence so ustanovljene takozvane utrakvistične šole, na katerih pa je učni jezik tudi nemščina že od prvega šolskega leta sem, slovenščina pa se poučuje le kot predmet. — Le prvi nazorni nauk se ima po gorenjem predpisu vršiti v slovenščini, a slovenščina se ima čim preje mogoče — kot učni jezik — umakniti nemščini ter obravnavati le kot učni predmet. — In slovensko, duševno še nezrelo dete se ima koj prvo leto učiti slovenski in nemški brati in pisati in še tujega jezika, nemščine, toraj pet reči naenkrat! — Ni potreba človeku biti vzgojitelj, da vidi, da iz tega kupičenja predmetov v prvem šolskem letu ne more vzkleti nič dobrega, in naravna posledica temu je, da Koroška ljudska šola Slovencev — razun najnadarnejšim, ki zmorejo vse težkoče, — ne nudi one izobrazbe, katero bi jim imela po svojem namenu posredovati, in da vsled tega Slovenci na Koroškem morajo zaostajati v omiki za svojimi nemškimi sodeželani.

Sploh pa je ta uredba ljudskega šolstva na slovenskem Koroškem v kričečem nasprotstvu z državnim temeljnim zakonom (čl. 19.), po katerem imajo vsi avstrijski narodi nedotakljivo pravico, izomikati se v svojem jeziku!

Ali koroških Slovencev ni mogoče več pripraviti do tega, da bi vsi v celoti to svojo pravico — zakonito sicer, a z najbrezobzirnejšo odločnostjo zahtevali? — in drugih Slovencev ne do tega, da bi zahteve koroških Slovencev smatrali za svoje zahteve in po tem prepričanju tudi odločno postopali?!

Mora biti mogoče, sicer bi bila slovenskemu narodu kot takemu — leta šteta!

Torej na delo — in sicer na trezno, vztrajno, mirno a vendar odločno delo **vsi**, ki še nosite v sebi slovensko zavest!

Glede Koroške pa je pred vsem potrebno sledeče: Ali ima Koroška dežela slovenske rodoljube, ki bi nam stvarno na kratko opisali dejansko sedanje stanje ljudskega šolstva na slovenskem Koroškem, zbrali različne tozadevne odloke viš. šolskih oblastij, naslikali plodove delovanja sedanje ljudske šole v splošno kulturnem ter narodnem oziru*)?! — Prosimo!

Da pa se zbero nadalje vsi ti podatki in sicer ne samo iz Koroške, marveč iz vseh dežel, koder žive Slovenci, bi menda bilo primerno, da ustvari kateri slovenskih listov — recimo „Domovina“, začasno prilogo, v kateri bi se čim preje mogoče objavilo vse gradivo, tičeče se ljudskega šolstva po vsem Slovenskem, oziroma šolstva po Slovenskem sploh.

*) Nekaj podatkov je že navedenih v izvrstni Ražunovi razpravi: „V boj za slovensko šolo!“ — A le malo!

Šele potem, ko bode na spredaj opisan način zbrano vse gradivo, si bode mogoče napraviti resnično sliko o ljudskem šolstvu na Slovenskem. Vendar je že tudi iz tega, kar sem jaz tukaj zbral, razvidno sledeče: slovenščina izgublja vedno bolj in bolj tal tudi v ljudskih šolah na Slovenskem, posebno na Koroškem, Štajerskem in tudi na Kranjskem. Zanimarja se ne samo vsled tega, ker se preveč ur odmerja nemščini kot učnemu predmetu, marveč tudi vsled tega, ker jo nemščina **vedno bolj** izpodriva tudi kot učni jezik.

Namen vsemu temu polovičarskemu početju je germanizacija slovenskega naroda!

Ne trpi pa vsled tega samo slovenščina kot taka, marveč tudi splošna izobrazba slovenskega ljudstva. Da to — ne tujcem, marveč samim sebi dokažemo, se vsi o tem prepričamo ter iz tega spoznanja črpamo novih moči za pametno in vspešno skupno narodno delo: zberimo po možnosti po vseh šolskih okoliših sledeče statistično gradivo, recimo 15 ali 20 let nazaj:

Koliko učencev je pohajalo gotovo šolo?

Koliko jih je ostalo doma?

Koliko se jih je šlo na Nemško dalje nemščino učiti?

(Koliko jih je študiralo in dokončalo študije?) — Kaj so danes eni in drugi, kakšna je njihova izobrazba na sploh, — ter v slovenščini in nemščini posebej?

Težavno bode to delo in ne morem pričakovati, da bi se dovršilo za vse slovensko ozemlje. A če se dovrši vsaj za 30 različnih in teritorialno raztresenih šolsk. okolišev, bode dovolj gradiva za presojanje tega, koliko so vredne današnje ljudske šole za narod slovenski v posameznih deželah.

Da se slika spopolni, je želeli, da nam podajo statistiko tudi sodišča po Slovenskem: za različne prestopke, hudodelstva, koliko jih pride na domačine: — na moške, na ženske, — v posameznih okrajih? Kakšna je delikventov izobrazba: splošna, jezikovna? Dalje podobna statistika iz jetnišnic!

To vse je ogromno delo, in eden ali dva mu nista kos. Treba je, da se ga lotimo vsi, ki še gojimo vsaj nekaj upanja, da tudi za slovenski narod še ni vse, izgubljeno, še ni prepozno, si zagotoviti bodočnost, boljšo od sedanjosti.

Zgoditi se pa mora poslednje edino na temeljitem in resničnem spoznavanju samega sebe; a storiti to more in **mora slovenski narod sam**, zaupajoč edino v Boga in v sebe, ter razvijajoč pri tem **vse svoje moči!**

Kaj pa me je pripravilo do tega, da stopam s temi razmotrivanji in nasveti pred slovensko javnost? — Trdno prepričanje, da je v jezikovnem oziru napačna organizacija vsega našega šolstva (višjega in nižjega) kriva našega bednega*) položaja kot **narod slovenski!**

In ako res hočemo ostati na božji zemlji še nadalje kot narod slovenski, je potreba, da začnemo s preustrojitvijo vsega našega šolstva v jezikovnem oziru. A tu moramo biti **vsi, kar nas je rodila slovenska mati**, brez ozira na kronovine in različna osebna naziranja — na svojem mestu: vsi moramo **združiti** svoje moči v dosego tega velikega smotra, upoštevajoči lepe besede, ki jih je govoril prof. Sneeß 28. snučca 1893. ob grobu Fischhofs: „Najmlajši zarod nikdar ne pozabi, da je narod, ki nima plemenitih **skupnih** smotrov, revnejši kot srce, ki ne pozna ljubezni, revnejši kot vrt, ki ga nikdar ne obsije solnce. Kajti le to so

*) Narodna nezavednost in neodločnost mase slovenskega razumaštva vseh stanov v dejanskem življenju, deloma vsaj iz tega izvirajoča narodna nezavednost in mlačnost širokih plasti slovenskega priprostega ljudstva — imenovanje nemških (ali nemški mislečih) višjih uradnikov v vseh strokah javne uprave po vsem Slovenskem, usiljevanje nemških uradnikov ali renegatov tudi v vse nižje državne in deželne javne službe pri nas, imenovanje kolikor največ nem. učnih moči na vsa višja učilišča med Slov. — slovenski izsolanci vseh strok pa si morajo iskati v tujini zaslužka, ozir. dolgo služiti kot suplentje na domačih zavodih, — vsiljevanje nemščine po **vseh** uradih, v **vsem** javnem življenju [na pošti, na železnici i. p.], premnogokrat tudi v gmatno škodo prizadetih Slovencev, zapostavljanje in zatiranje pravih odločnih Slovencev, — nezmožnost, ustvariti si slovensko obrtništvo, slovensko trgovstvo, napredovati v poljedelstvu enako z drugimi narodi: vse to in še marsikaj drugega, kar tu ni izrecno povedano, je izraz bednega stanja slovenskega naroda.

sijajni, častni in slavni dnevi v vrveči zgodovini kakega ljudstva, ko se milijoni združijo v dosego kakšne velike in plemenite naloge, — in to so dnevi ponižanja, kadar je narod razdvojen in njegovi deli (stranke) gredo vsak za svojim posebnim smotrom, ali pa celo za svojim posebnim dobičkom: to je pot v novo sužnjost!“

Proč torej s strankarstvom (klikarstvom) in skupno na delo za naše (slovensko) življenje!

Interpelacija

poslanca Žičkarja i. dr. voditelju justičnega ministrstva v zadevi zadnje za plembe „Domovine“.

Kakor je znano, pridigujejo nemški listi na Štajerskem, posebno pa na Južnem Štajerskem narodni in gospodarski bojkot napram Slovencev na vse mogoče načine. Državno pravdnistvo pa ne najde povoda, temu oporekati.

Vse drugače pa se vede državno pravdnistvo napram takim izjavam slovenskih listov na Južnem Štajerskem, in naj si bojó te izjave še tako skromne.

Tako je bil n. pr. v „Domovini“ z dne 14. svečana t. l. deloma zaplenjen članek iz Konjic, ki se glasi:

Iz Konjic. „Pust, masten okol' ust“ je pred vratmi, in mladina se ženi in moži, da je veselo. Za takšne gostije hoče tudi naš pohorski kmet odložiti raševino in si obleči „štofasto“ obleko. Pride torej v Konjice, da si nabavi potrebno blago. Pošten, kakor je že od narave, pride nič hudega sluteč v trg. Ali tukaj mu prete gadi v obliki nemčurskih trgovcev, slovenozrcev, kojim diše sicer žuljevi groši slovenskega trpina, a mu smrdi spoštovanje do slovenske narodnosti, in se čuti samo Slovenca, dokler še vidi kaj okroglega v rokah opeharjenega kupca. Vsak sicer rad proda svoje blago; kakor ga pa ta nemčurska trgovska klika v Konjicah prodaja, je pa že židovsko. Če gre kmet po trgu, se mu že smeje od daleč nemčursko hinavski obraz in ga vabi tako dolgo, da ga s svojimi lažnjivimi besedami pregovori in ga zvabi v svojo šnopsarsko prodajalno. Kaj pa želite očka? Vas zebe mamca, no, kaj bi še radi, tu imate „štamperl slivovke“ (Kupnik & Zottl-metoda); tako sladko jim teče slovenska govorica, da je ubogi kmet kar iznenaden te prijaznosti. Če pa zapusti s praznimi žepi njih pajčevinski kot, se pa te nemčurske pijavke smeje kmetu in ga žele ugonobiti samo zaradi tega, ker je Slovenec. To je ona nemčurska hvaležnost in dobrotljivost, ki hoče slovenskega kmeta spraviti, ob rodno zemljo, ker je pri vsaki priliki proti njemu, ki mu ne privošči ne šol, ne narodnih pravic, ki pa zato redi nemčurje s svojimi žulji. Zapiši si, pohorski slovenski kmet, v srce: „Nemčur ni moj prijatelj, ker me v narodnih zadevah ne podpira, on je moj sovražnik, ker zaničuje slovensko stvar; zato ne bodem prestopil več praga njegove bajte in se držal vedno gesla „Svoji k svojim“.

Pohorski kmet.

Podpisani stavijo zato sledeča vprašanja: „1. Ali odobruje Vaša ekselencia to za plembo?“

2. Ali je Vaša ekselencia namenjena, ukazati drž. pravdnistvom na Juž. Štajerskem, da imajo enako postopati napram vsem časopisom, ki zahtevajo narodni in gospodarski bojkot?“

Domače in druge vesti.

— Celjska mestna občina zavoljo mitnice pred sodnijo. Neštetokrat so se že slišale pritožbe slovenskih kmetov zoper celjsko mestno občino zavoljo proslulih mestnih mitnic. Včeraj dne 13. t. m. je imela celo sodnija s to zadevo opraviti. — 17 kmetov iz Lave, Babnega in Ložnice je moralo vložiti zoper mestno občino tožbo, ker drugače niso mogli priti do svoje pravice. Že nad 60 let so ti posestniki, ki imajo svoja posestva onstran mesta Celja v Košnici in na Liscah, opravljali vse gospodarske voznje k tem posestvom in nazaj na svoj dom, ne da bi morali plačati mitnino, ker mestni občini postavijo sploh ne gre pravica, pobirati za take voznje mitnino. Preteklo jesen je naenkrat začel mestni mitničar Benesch kmetom kar klobuke jemati, ako niso plačali mitnine, katero je po

krivici zahteval. — Pri sodnji se je izkazalo, da je Benesch tirjal mitnino celo, če so vozili kmetje mošt iz vinograda domov ali če so spravljali hmeljevke iz gozda za lastno rabo na dom. — Ako so se šli na občino pritožiti, jih je eden uradnik pošiljal k drugemu, mitničar pa k mestnemu svetovalcu Pallos-u brez konca in kraja, tako da so kmetje morali nazadnje prositi g. dr. Ivana Dečka, da bi jih v tej zadevi zastopal. — Ker opomin nič ni pomagal, morala je mestna občina celjska vsled tožbe zastopati početje svojih mitničarjev po svojem zastopniku g. dr. Schurbiju pred sodnijo. Najprej so si učeni gospodje skušali na ta način pomagati, da so agitirali za hrbtno pri kmetih, da naj odstopijo od tožbe, kar se jim je pa posrečilo samo pri dveh, dočim so drugi ostali mož-beseda in so pred sodnijo zastopniku mestne občine v obraz izjavili, da je le zlobnost, trditi in sumničiti jih in njihovega zastopnika, kakor da bi ne bil isti le na njih izrecno željo storil potrebne korake, da pridejo do svoje pravice. — Mestna občina pa je morala — česar prej ni hotela storiti — izjaviti pred sodnijo in pred tožniki brezdvomno, da nima pravice, zahtevati mitnino od teh kmetovalcev za njih gospodarske vožnje na njih posestva. Na tak način so torej omenjeni kmetovalci vendar konečno prisilili mestno občino, da je morala priznati, da nima pravice, še nadalje zahtevati od njih mitnino. S tem so dosegli, kar je bila njih želja, ter so vsled tega izjavili po namestniku svojega zastopnika, g. dr. Kukovcu, da so s tem uspehom zadovoljni in prostovoljno odstopijo od nadaljnjega posredovanja sodnije. Prepričani pa smo, da s tem še ne bode nepostavnostim konca, in da bodo kmetovalci morali še mnogokrat odločno nastopiti, da se obranijo krivic, katere jim prizadeva mestna občina po svojih mitničarjih. — Pripočati bi pa bilo, da se popišejo natančno slučajni krivičnega uadlegovanja kmetovalcev, da se bodo lahko naši poslanci, ako bode prosila mestna občina celjska zopet za podaljšanje pravice do mitnine, uspešno uprli nadaljni podelitvi pravice do pobiranja mitnine, ako se kmetom ne bi dalo jamstvo, da se ta privilegij mestne občine ne bode še nadalje tako krivično izkoriščal in zlorabljal.

Onemogla jeza. Tukajšnje nemčursko glasilo navadno ne ve drugega povedati, kakor to, kar ponatisne iz drugih časopisov. Včasih pa se obrabi in napade z njemu lastno nizkostjo Slovence. Tako si je zbralo zadnjič to revče naše narodne veselice v „Narodnem domu“ in piše o njih tako bedasto, da, blazno, da iz tega vidimo, kakšen onemogel srd navdaja Nemce, ker naše krasne narodne veselice in prireditve naših društev tako lepo in dobro uspevajo, ker združujejo vse narodne sloje. Nemčurji sami spoznavajo, kako velikega pomena so te prireditve za naše javno življenje, kako je naš „Narodni dom“ res središče južnoštajerskih Slovencev, in da je vsaka naših veselic, posebno pa sokolska maškarada tako sijajna in krasna, da vsi južnoštajerski Nemci nikdar enake prirediti ne morejo. V tej zavisti se zaganja „vahtarca“ v nas in grdi in bljuva na to, kar ji je nedosegljivo. Naše veselice jim niso dovolj fine; no, ako je morda finesa to, da se zapirajo na kazinskih plesih nemške frajlice in Eve v postranske sobe z svojimi kavalirji, da se potem leta in leta ne upajo v pošteno družbo, ker kažejo ljudje na ulici s prsti nanje, za tako fineso celjsko gospodo ne zavidamo. Seveda jim bode v oči ogromno število udeležencev pri naših plesih in gledaliških predstavah, dočim plešejo v kazini četvorko včasih štirje pari. „Vahtarca“ naj nas ne izziva, sicer ji povemo kaj več o kazini!

„Mädchenball“ v postu ali celjska nemška razuzdanost. Letos je bil dolg predpust, in vsakdo se ga je lahko nanzil. Postni čas je pa vsakemu dostojnemu človeku čas resnosti, le v nemškem Celju je podivjanost tolikšna, da se je preteklo nedeljo, torej v postu, vršil javen ples. Najžalostnejše je, da se je priredil pod pokroviteljstvom prvih celjskih nemških dam, gospe dr. Negrijeve in Zanggerjeve. Sobarice, kuharice in dekletih dveh gospé so bile baje vsaj prve dame večera, h kateremu so bili povabljeni v prvi vrsti vojaki celjske garnizije, in sicer vsak od svoje ljubice. Na tak način torej Nemci v

Celju svojim deklam vcepljajo nemško kulturo! Vsak količkaj dostojen meščan, bodisi Nmec ali Slovenec, je bil ogorčen vsled tega najnovejšega čina celjske protestantske klike!

Nemčurska olika. V nedeljo sta se mudila v Celju dva hrvatska veletržca. Popoldne sta sedela v kavarni „Mercur“ ter se mirno menila seveda v materinem jeziku, kar pristopi k njima znani postopač, izprijeni študent in pisac, katerega Nemci sami imenujejo „Ranber-B“, ter ju začne psovati „windisches und kroatisches Gesindel, Bagage“ itd., in ko vidi, da se gospoda ne zmenita zanj, se obrne, privzdigne sukno ter jima pokaže del svojega telesa, na katerega zasluži, da bi mu jih 25 našteli. V kavarni je sedelo tačas mnogo odličnih nemških gospodov. Kaj poreko ti k tako barabskem vedenju? Mimogrede omenimo, da je to človeče sin nemškega sodnega svetnika. Tako skrbi celjsko nemštvo samo zato, da ga ve svet pravilno soditi.

Celjske barabe s svojimi napetimi trebuhmi dvigajo zadnji čas zopet nekako ponosno svoje črne glave ter napadajo, liki poredni psički, mirno po ulici idoče Slovence. Svoje navdušenje zajemajo gotovo iz poročil nemških in Slovanom neprijaznih listov o rusko-japonski vojski. Toda počakaj Mihel!

Politika v armadi. V tukajšnji vojašnici pešpolka 87. iščejo vojaškega branjevca (marketenderja), in to se je razpisalo seveda samo v tukajšnjem nemškem glasilu. Slovence torej sploh nočejo, zato je pa polk popolnoma slovenski! Poslanci!

Razmere na tukajšnji nemški gimnaziji. Obče je znano, s kako prenapeto pozornostjo in vsestranskim zasledovanjem pazi ravnatelj Proft na slovenske dijake, posebno pa takrat, ako se gre za kako veselico v Narodnem domu. Živo nam je v spominu, kako se je pehal lani o priliki „II. slov. raja“, da je zasledil vse „krivce“, ki so se udeležili te tudi po disciplinarnem redu dovoljene veselice. (Discipl. red pravi, da so dovoljene „unbedenkliche, öffentl. Produktionen“ t. j. „spodobne javne prireditve.“) Da, ravnatelj Proft zasleduje tako pazno vsako počenjanje slovenskih dijakov, da se niti ne utegne brigati za to, kar počenjajo nemški pobiči. Naj ne omenjamo tukaj njihovega čisto nesramnega in izzivajočega pouličnega vedenja sploh, vprašamo ga le, ali mu ni znano, da so ti fantalini na pustni večer dirjali po mestu v „maškore“ našemljeni? Nadalje pa ga opozorimo, da naj se včasih malo ogleda v prostorih kavarne „Hausbaum“, kjer se zbira kljub tozadevnim disciplinarnim predpisom dan za dnevom cvet celjske nemške gimnazije, biljardira, pijančuje, se zabava z natakarcami itd. Pa za vse to g. Proft nima oči, saj so ti fanti večinoma iz „boljših“ celjskih rodbin ali celo sinovi onih gospodov in mogočnejšev, ki sedijo okrog „Stammtischa“ v hotelu „Wien“ z g. ravnateljem in s profesorji. — Za nemške dijake menda tudi ne eksistira ona točka disciplinarnega reda, ki strogo prepoveduje tvoritev sabljaških klubov. Kadar gre g. ravnatelj v šolo, se odpre kako okence tam na spodnjem delu Graške ulice, in bridka sablja se zavihiti nad njegovo glavo (— tako ga smešijo!), in v Langenfeldu včasih kar odmeva, če se zberejo ti nemški atleti na sabljaškem vežbališču. No, gospod Proft, kaj porečete k temu? — Odločno pa zahtevamo, da rešpektuje ravnateljstvo odlok deželnega šolskega sveta, ki pravi, da se ima peti pri šolskih mašah zaporedoma slovensko, nemško in latinsko. Doslej se je to vedno upoštevalo, le pod Proftovim vodstvom se nam krati tudi ta pravica. Ne vemo sicer, ali dela učitelj petja tako po lastni volji ali po Proftovem naročilu, odgovoren pa je slednji! Gospod Proft, spoštujte postave, ki veljajo za Vas ravno tako kakor za Vaše učence!

Nemčurski teharski odbor se hoče v svoji onemogli jezi maščevati, da mu je odklenkalo, in porablja v to zadnje dneve, ki mu še teko. Kakor se nam poroča, je baje odpustil občinskega redarja Kostomaja, ker je volil Slovence; motivira pa ta „Gemeinde-Ausschuss“ odpustitev z neubogljivostjo. No, mi mu za zadnje urice privoščimo to smešno veselje. Župan Gorišek naj se zaradi nas postavlja na glavo, vse mu nič ne pomaga, on gre, kamor spada — v staro šaro!

Sumljiva hvala. Gospod Drevenschegg, pristni haloški junak iz Leskovca in tačasni urednik „Štajerca“, se močno jezi zaradi novice

v „Domovini“ glede umrlega dr. Fran Strafelle. Da, prijatelj Ornigov! Tudi mi se ravnamo po načelu: o mrtvih nič slabega! Toda Drevenschegg sam je kriv, da moramo spregovoriti o umrlem dr. Strafelli, ker ga je na vse pretege hvalil, zamolčal pa dejstvo, zakaj ga je pristojna oblast izključila iz imenika odvetnikov. Lagati ob grobu narodnega nasprotnika in nemškutarja ter ga poveličevati kot poštenjaka in uzornega človeka, to se pravi na bojazljiv in nizkoten način skrivati se za načelom, da naj o mrtvih ne govorimo slabega — ako je tudi resnično. Vsi slovenski odvetniki so „Štajercu“ „dohtarski sleparji in lumpje“ — mož pa, kateremu je Slovincem neprijazna oblast odvzela odvetništvo, ta mož naj bo največji dobrotnik in zaupnik? Ta trditev je vendar za vsakega, kdor ima v glavi možgane, ne pa skisano repo — prebud tobak. Mi bi se umrlega dr. Fran Strafelle niti ne dotaknili, če bi nas ne bil „Štajercu“ izzival s svojim lažnjivim poročilom. Resnici na ljubo smo konstatirali golo dejstvo, „Štajerčev“ urednik pa zavihiti koj svoj jatagan nad nami ter kriči, da smo umrlega bivšega odvetnika in bivšega ptujskega župana obrekovali. K Ornigu in njegovim podrepnikom se „Domovina“ in njeni dopisniki ne bodo hodili učiti dostojnosti in poštenja. Gospod Drevenschegg je v tem oziru najbolj poučljiv in svarilen vzgled! Saj se razumemo!

Zopet obsojeni nemčurski sleparji. Ponarejevalce volilnih listin v Mariboru, ki so bili pred okrožnim sodiščem v Mariboru oproščeni od obtožbe, je najvišji sodni dvor obsodil vsakega na osem dni zopora, in sicer Feliksa Schmidla, tovarnarja Jesiha in občinskega odbornika; Franca Opelka, trgovca, oba iz Maribora, in Jakoba Skaza, krojača v Slovenski Bistrici.

V Vojniku je zopet zmanjkalo nemčurskega kramarja „Golloba“. Odrčel je nekam, ker ni imel kaj zobati. Trgovino so mu zapečatili. Da bi bil on ostal Slovenec, bi se mu to ne bilo zgodilo. Tako so pa slovenski kmetje vedeli, koga se imajo izogibati.

Štajerčijanci ubijalei. Franc Francekovič, kmetski sin z Dol, občina Zakot pri Brežicah, je bil s svojimi tovariši na pust v gostilni Jožefa Krulca v Mostecu, kjer je bila tudi mladina iz Mosteca. Radi ljubosumnosti je nastal med fanti prepir, in pred gostilno je prišlo do spopada. Janez Toporišič, Franc Cetin in Franc Horvatič so oboroženi z ročicami napadli Francekoviča; tolkli so ga tako dolgo, da se je zgrudil brez zavesti; dne 8. t. m. je umrl. Francekoviča so prepeljali v mrtvašnico, junake pa v zapor v Brežice. To so sledovi „Štajerčeve“ vzgoje.

Dr. Zirngastu v Kozjem mora res že slaba presti, ker je prosil namestnijo v Gradcu, da mu dovoli baviti se z razpečavanjem „Štajerca“. Res se mu je ugodilo, in v pisarni advokata dr. Zirngasta je dobiti odslej ptujsko giftno krotko. No, morda zaslišimo v kratkem, da je začel prodajati ta advokat tudi tobak, užigalice itd., da, znabiti bo dobiti v njegovi pisarni tudi „šnops“, ki je s „Štajercem“ itak v ozki zvezi. Kaj pravi k temu odvetniška zbornica v Gradcu? — Kakor smo zvedli po sklepu lista, je ta doktor vendar izprevidel, da advokatura in kramarija ne spadate skupaj, in torej ne bo prodajal „Štajerca“.

V posnemanje. Na gostiji pri Trglavu na Polzeli je nabrala nevesta gospa Terezija Tavčer 8 K za „Dijaško kuhinjo“ v Celju ter 5 K za družbo sv. Cirila in Metoda. — Pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža je licitiral 1. t. m. posestnik Jakob Ozmec navadno portoriko, za katero se je skupilo 7 K 72 vin. v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Šoštanj. Maškarada „Šaleške čitalnice“ je bila ena najlepših veselic. Največje zanimanje je vzbujal prvi nastop novoustanovljene „Šoštanske narodne godbe“. Pod spretnim vodstvom gosp. Jos. Mazeja si je dne 5. t. m. zagotovila svoj obstoj, kajti izvežbala se je tako dovršeno, da zasluži vse priznanje in vsestransko podporo.

Iz Nazareta. Tukajšnje izobraževalno društvo je priredilo na pustno nedeljo veselico s tombolo v korist nazarske šole. Vsem, ki so k temu pripomogli: Bog plačaj!

V Dobladini pri Nazarjih je umrl dne 5. marca Jožef Tlakar, mož, katerega je vse čislalo. Bil je navdušen Slovenec, da malo takih. Svoje narodne dolžnosti je vedno vestno izvrševal. Dasiravno bolan, se je udeležil lanskih deželnozbornskih volitev z veseljem in tako s svojim lepim zgledom pripomogel, da so šli mnogi na volišče, ki bi tega sicer ne storili. Bodi mu zemljica lahka!

Nagrada za rešitev življenja. Gospodu phil. Antonu Jug iz Podčetrčka je priznala namestnija v Gradcu 20 K nagrade, ker je dne 17. avgusta 1904. rešil solarčka Karola Šeligo smrti utopljenja v Sotli.

— **Sv. Jurij ob Ščavnici.** Tatovi so vlomili v noči 5. t. m. v klet posestnika J. Cvetko-ta ter mu odnesli precej jabolčine in žganja. Sledovi kažejo, da je bilo pri tatvini udeleženi več oseb. Kot sokrivca so zasledili nekoga Pučko-ta iz Kupetinjev, katerega so že djali pod ključ.

— **Veliko povodenj** so imeli 4. in 5. t. m. v Ščavniški dolini. Vsled dežja in kopnečega snega je Ščavnica tako narastla, da je bila cela dolina pod vodo. Franico Lukovnjak, ki je šla po cesti od Sv. Jurja v Selišče, so deroči valovi podnesli, in bi bila gotovo utonila, ko bi je ne bila rešila Alojzija Kvas.

— **Cezanjevska občina** je v seji dne 6. marca t. l. imenovala enoglasno svojim častnim občanom gospoda Franc-a Zaherl, učitelja itd. v Ljutomeru, in sicer zaradi zaslug katere si je pridobil za šolo in občino.

— **Pleterje pri Brežicah.** Dne 7. t. m. zvečer je prišel razbijati na hišna vrata posestnika Josipa Spilerja neki Anton Medved, ki je bil že kaznovan zaradi uboja. Ker mu niso odpri, je hotel siloma priti v hišo, vsled česar je ustrelil Spiler, ki se je bal za svojo življenje, dvakrat skozi vrata. Teško ranjenega Medveda so pripeljali v bolnišnico v Brežice.

— **Vlak je povozil** 6. t. m. dva konja in voz posestnika Antona Herličko iz Pasje vasi. Hlapec je padel tako srečno, da se mu ni zgodile prav nič.

— **Zahvala.** Slavna posojilnica v Konjicah je blagovolila podariti „Slov. pevskemu društvu s sedežem v Ptuj“ 20 kron, za kar se najpriščneje zahvaljuje odbor „Slov. pev. društva“.

— **Delo za narod.** Gosp. M. Vošnjak, bivši drž. posl. je, kakor poroča „Omladina“, daroval dva tisoč kron za javno ljudsko knjižnico v Gorici in za izdavanje poljudnih brošur. Knjižnica je najela lepe prostore v „Trgovskem domu“ v središču mesta in namerava knjižnico razširjati v javno ljudsko čitalnico, ki bi bila pristopna vsakemu Slovencu. V krasni dvorani bo „Nar. prosveta“ prirejala slovenske predstave in poučna predavanja.

— **Jadranska banka.** V Trstu snujejo Slovenci, Hrvatje in Srbi „Jadransko banko“.

Društveno gibanje.

— **Vabilo na veselico,** ki jo priredi „Slovensko delavsko podporno društvo v Celju“ na društveni praznik, dan sv. Jožefa, v nedeljo, dne 19. marca t. l. v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju. — Sodeloval bode moški in ženski zbor „Celjskega pevskega društva“ ter „Celjska narodna“. Uprizorila se bode satirična igra s petjem „Mlinarjeva hči“. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina 50 v. — Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo „Delavskega doma“, se preplačila hvaležno sprejemajo.

— **Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo** zboruje dne 26. t. m. (ne 25.) ob 1. uri popoldne v Šmarju. Pri tej priliki bode poročal naš zastopnik o svojem delovanju v okrajnem šolskem svetu; vabijo se tudi tovariši in tovarišice, ki niso člani društva.

— **Na občnem zboru slovenskega društva „Domovina“ v Gradcu** se je izvolil sledeči odbor: Predsednik: g. Matija Kukman. Podpredsednik: g. Anton Kos. Tajnik: g. Vincenc Jošt. Tajnikov namestnik: g. Vincenc Kosi. Blagajnik: g. Martin Stanič. Blagajnikov namestnik: g. Vekoslav Belak. Gospodar: g. Ivan Kodela. Namestnik: g. Fran Rižnar. Knjižničar: g. Franjo Zamuda. Odbornik: g. Franjo Švab. Pregledovalca računov: g. Franjo Zakrajšek in g. Josip Lah.

— **Slovensko akad. tehn. društvo „Ilirija“ v Pragi** je izvolilo na občnem zboru dne 2. sušca za letni tečaj 1904/05 sledeči odbor: Predsednik: Ivan Lah, stud. phil. Podpredsednik: Josip Lavrenčič, stud. iur. Tajnik: Josip Galjovšček, stud. iur. Blagajnik: Viljem Kukec, tehnik. Knjižničar: Jurij Adlešič, stud. phil. Gospodar: Davorin Senjor, stud. iur. Arhivar: Zmagoslav Zalar, stud. phil. Preglednika: France Jenčič, tehnik. Fran Kadunc, stud. phil.

Dopisi.

— **Puščavnik izpod sv. Ane nad Teharji.** „Čez sedem let vse dobro pride“ pravi že star pregovor, in tega si je treba prav dobro zapomniti, ker sedem let je že nekaj, n. pr. z ozirom na Teharski občinski zastop, katerega se mora v zadnjih sedmih letih deliti v dve jako različni dobi, namreč v slovensko od l. 1898. do 1901., in v nemškutarstvo od l. 1901. naprej do nevesekdaj — zakaj? No, o tem pozneje! Volitve v občinski zastop so se sicer končale dne 25. svečana t. l. tako da se lahko reče, da so nemškutarji po krivici vladali že skoraj 4 leta. Sedaj čez sedem let pa bo treba zbuditi spomin na to, kaj se je vse dogodilo v tej dobi posebno glede volitev — agitacijskih sredstev itd.

Že star latinski pregovor pravi, da je spomin slast. Pred sedmimi leti je županoval na Teharjih nemškutar Valentin Kovač, posestnik iz vasi „Lipa“ (oj ti uboga slovenska lipa) pa le navidezno, kajti pravi župan je bil tačasni

„birič“ teharske občine znan le pod imenom „Muktar-paša“ radi tega, ker je z občani po turško ravnal. Te neznosne turške more so se naveličali skoraj vsi slovenski občani, to tem bolj, ker so začeli na slovensko stranko neznosno pritiskati privandrani Štorovčani, na čelu jim znani ravnatelj tovarne „Jelek“ ali tudi „Aleš“, kakor ga še danes nekateri njegovi podrepuiki imenujejo! Začeli so takoj, ko so se razpisale občinske volitve l. 1898., zbirati svoje zveste pristaše — poklicali na pomoč svoje v tujini bivajoče domačine, sklicali shod in tam izdali parolo: „Svoji k svojim!“ Slovensko občino naj vladajo v bodoče slovenski domačini, ne pa oholi Nemci in nemškutarji, vsak, kdor ima volilno pravico, se mora volitve udeležiti in voliti po svojem narodnem prepričanju, kajti, če se to zgodi, mora priti naša domača občina zopet v slovenske roke.

Po napornem delu in hudi borbi zmagali so Slovenci leta 1898. v II. in III. razredu. Zavlada je velikansko navdušenje, ki se je pa kmalu poleglo, dočim niso mirovali nemškutarji in Štorovčani ne noč ne dan ter se takoj jeli pripravljati za nove volitve leta 1901.

Slovenska stranka je do zadnjega trenutka spala sanje pravičnega in se je začela gibati šele zadnji čas pred volitvami, toda bilo je prepozno, ker so nemškutarji že skoraj vsa pooblastila polovili, in se nekateri narodnjaki volitev niti udeležili niso, češ: saj itak nasprotna stranka ne more zmagati, in saj se itak udeleže drugi narodnjaki volitev! Eden se je zanašal na drugega, dočim je Štorovska stranka neumorno delovala noč in dan, in tako se je le vsled slovenske malomarnosti zgodilo, da je nemškutarska stranka v III. razredu zmagala z enim glasom večine!

To je slovensko stranko tako presenetilo, da je takoj po volitvah sklenila opreznost za bodočnost, kar je bilo neobhodno potrebno za zmago leta 1905.

Posnemanja vredna je bila namreč neutrudna agitacija in organizacija nemškutarske stranke za volitve letošnjega leta. To je bil „dirindaj“! Od vasi do vasi (Teharska občina je jako obširna in šteje 10 vasi), od hiše do hiše so švigali nemškutarski agitatorji, podajali so si kar kljuke, Slišali so revčki marsikatero bridko besedo od slovenskih volilcev in od narodnih žen.

(Dalje prih.)

Narodno-gosp. novice.

Oddaja cepičev.

Vsled naznanila zaradi oddaje cepičev dobil sem toliko dopisov, da ni mogoče vsakemu posamezno odgovoriti, in se za letos tudi znabiti ne bode dalo vsem ustreči. Rade volje se obtožim, da sem si mislil, ko sem poslal oznanilo na naše časopise: saj se tako ne bode nato nikdo oglasil. In glejte čudo. Prvi dan sem dobil 28 dopisov. To je bilo veselje nad tolikim zanimanjem med našimi kmetovalci!

Vsi tisti, kateri so mi za cepiče pisali, naj si jih vzamejo ali ponje pošljejo od 16. — 26. sušca v celjski deželni drevesnici, kot nakaznica velja dopis, katerega sem sprejel in naznanil vodstvu drevesnice. Vsak se naj nato skliče. Kolikor mogoče ustregel bodem tudi še oddaljenim iz drugih okrajev — če ne, jim pa odgovorim.

Za drugo leto oglašite se sadjerejci iz okrajev Celje, Laško, Vransko, Gornji grad, Šoštanj, Slov. gradec, Marenberg, Maribor desni breg, Slov. Bistrica in Konjice že od zdaj zanaprej pri meni za cepiče in naznanite število in vrsto, katero želite. Obenem pa prosim tiste sadjerejce, kateri bi radi dali brezplačno zanesljivo dobre cepiče in bi s tem ne malo pripomogli k napredku domače sadjereje, naj mi to kmalu naznani, da potem uredim stvar tako, da dobi lahko vsak najboljšo cepiče iz najbližnjega vira.

Franco Goričan

kmet. potovalni učitelj v Mariboru.

Književnost in umetnost.

— **Slovenske slike.** Občinski sveti na Bledu, v Črnomlju, Kranju, Ljubljani in Novem mestu so kapili za svoje uradne oziroma šolske prostore od akad. slikarja g. Jos. Germa v Pragi izdani sliki „Bleda“ in „Belopeškega jezera“. Z ozirom na to, da je publikacija prva te vrste na Slovenskem, in da je čisti dohodek prodaje namenjen v brezplačno razpošiljatev prebitku odgovarjajočega števila slik slovenskim šolam, priporočamo jo znova najtopleje našim občinskim in okrajnim zastopom, čitalnicam, bralnim društvom in posojilnicam v okras svojih prostorov, podružnicam sv. Cirila in Metoda ter Slov. plan. društva požarnim brambam itd. posebno kot primerne dobitke pri veseljih, vsem prijateljem umetnosti in prirodne krasote pa kot okusno umetniško reprodukcijo in primerno okrasilo domačih prostorov.

Raznoterosti.

— **Cena človeka.** Nekako čudno se nam bo zdelo, ako se reče, da so človekov udje v mnogih slučajih takorekoč na prodaj. Seveda si to moramo misliti le z ozirom na človekoljubno postavdajo, kakršna je še najbolj na Angleškem in v Ameriki. Neki angleški list je sestavil celo vrsto nagrad, katere so bile izplačane v zadnjih letih za izgubljene človeške ude. Te so različne in navadno precej visoke. — Tako je kočijaž omnibusa dobil za izgubljeno oko 18.000 kron. Neka varuška v Dublinu, kateri je bilo oko uničeno s kamenom, se je morala zadovoljiti s 5000 kronami. Neka dama v Birminghamu, katera je padla pri vstopu v železnični voz ter se zelo poškodovala, je dobila 16.000 kron. Neka druga dama, katera je pri srečanju dveh tramvajskih vozov prišla ob levo oko, je bila nagrajena z 10.000 kronami. Neka mlekarica, ki je bila ugriznjena od psa, da so ji vsled tega odrezali roko, je bila potolažena s 6000 kronami. Osem tisoč kron je dobil delavec v Manchesteru, ker mu je tiskarski stroj odtrgal tri prste, 6000 kron drugi delavec, kojemu so bili odtrgani konci treh prstov. Za izgube spodnjih delov telesa so bili izplačani še večji zneski. Po deset do petnajst tisočakov se je dobilo navadno za odtrgano nogo. Neka gospa Walworthu, katera je padla na peronu in si strla prednje zobe, je dobila od železniške družbe 2000 kron odškodnine. Ruska operna pevka Sarkisova, katera se je ponesrečila pri srečanju dveh vlakov, da je izgubila nekaj prednjih zob, je tožila in zahtevala za vsakega 50.000 kron, za pet zob torej 250.000 kron. In sodišče ji je to odškodnino tudi prisodilo. Največjo vsoto, 500.000 kron, pa je sprejela Mis Leysova v Novem Yorku, katere mož se je ponesrečil in umrl pri spremembi vlakov. Tako piše angleški list. Nam se pač lahko čudno zdi, da ondi in v Ameriki se še toliko računni delavca in njegove ude, da se izplačujejo tolike svote.

— **Mlekarstvo v Sibiriji.** Tudi v oni deželi, o kateri mislimo, da je najbolj zapuščena na svetu, in o kateri smo prepričani, da vlada v njej večna zima in mraz, je mlekarstvo bujno razvito. Vpeljali so ga Danci. Vlada je podpirala to stremljenje s tem, da je pošiljala gospodarske učitelje v one kraje, kjer je bila najbolj razvita govedoreja, in ti so snovali mlekarne. Sibirske mlekarne so največ lesene, vendar so znotraj jako lepe in snažne. Tam izdelujejo največ masla za izvažanje, ki se zavije v pergamentni papir. Mali papirni zavojčki se devajo nato v zabojčke, ki so 50 kg težki. Tako vloženo maslo se drži v ledenicah tudi po dva meseca. Maslo izvažajo s posebnimi vlaki, ki imajo vagone nalašč za to narejene. Takih vlakov vozi vsak teden pet. Stroški za prevoz iz Sibirije do morja znašajo 15 K za 100 kg. Leta 1900. je bilo izvoženega masla za 53 milijonov kron.

— **Velikanske sleparije z oprostivami mladeničev vojaške službe** so razkrili na Ogrskem. Sleparije so se godile že 16 let ter je bilo najmanj 10.000 mladeničev oproščenih vojaške službe. V sleparije so zapleteni državni uradniki, notarji, občinski predstojniki, duhovniki itd. Ponarejali so namreč krstne listine, pa tudi mrtvaške liste so pošiljali vojaški oblasti o mladeničih, ki bi bili morali nastopiti vojaško službo. Sleparji so poizkusili preiskovalnega komisarja najprvo podkupiti s 30.000 K, a ker se jim ni to posrečilo, hoteli so ga celo zastrupiti. Vsi sleparji so obtoženi ponarejanja javnih listin, mladeniči pa, ki so se na ta način odtegnili vojaški službi, bodo za kazen uvrščeni v vojske na pet let.

— **Dežela brez ječ** je Grenlandija. Pa ne le, da nima ječ, tudi ključavnice in zapahi so skoraj popolnoma neznan naprave. Za časa celih generacij sta se v deželi zgodile le dve tatvini.

— **Konj, ki žre jajca.** Ameriški listi pripovedujejo, da živi na neki farmi v Kansasu konj, ki žre najrajši jajca. Ako le sliši kje kokodakati kokoš, takoj zdirja v galopu tja, da se polasti jajca.

Politični pregled.

— **Poslanska zbornica** je nadaljevala v soboto razpravo o obrtni reformi in jo končala. Danes je zopet seja. Na dnevnem redu so imunitetne zadeve.

— **Dunaj 11. marca.** Danes se je domobranski minister grof Welsersheimb oglašil v parlamentu in se poslovil od poslancev in od žurnalistov. Rekel je pri ti priliki: Kdor je v Avstriji 25 let minister, ima vsega dovolj. Welsersheimb je že vse agende izročil svojemu nasledniku in se preselil na Tirolsko.

— **Dogodki na Ruskem.** Petrograd 11. marca. (Petr. brz. agentura.) V neki sobi „Hotela Bristol“ nasproti Izakovem trgu blizu nemškega poslanstva je danes zjutraj eksplodiral dinamit.

— **Kolin 11. marca.** Listu „Köln. Zeitung“ so brzojavili iz Petrograda: Današnja eksplozija v hotelu „Bristol“ se je pripetila v sobi, v kateri sta stanovala neki Anglež in Angležkinja. Oba sta bila ubita. Kakor se sliši, je Angležu po ne previdnosti padla bomba iz rok.

Rusko-japonska vojna.

London, 11. marca. Reuterjev biro javlja, da se umikajo Rusi protiseverno-vzhodni strani od Mukdena, in da se vrše neprestano boji z Japonci, ki jih zasledujejo.

London, 11. marca. „Morning Post“ poroča, da so imeli Japonci po izjavi japonskega vojnega ministra v bitki pri Mukdenu do 8. t. m. 50.000 mrtvih in ranjencev, vstevši tisto brigado, ki je bila skoro popolnoma uničena.

Petrograd, 11. marca. Kuropatkin je brzojavil včeraj carju: To noč so se začele umikati vse naše čete. Boja ni bilo, ali streljalo se je celo noč iz pušk in topov.

Njučvan, 11. marca. Splošno rusko umikanje v Tjenlin se je pričelo že v ponedeljek. Tu so mnenja, da morajo Rusi preko Fušuna. Pred rusko fronto na severozahodu so položene številne mine. Japonci bodo imeli velike izgube, ako bodo hoteli preko njih. Neki ruski protinapad je bil odbit.

Petrograd, 11. marca. Ruski generali zatrjujejo časnikarjem, da umikanje iz Mukdena ni prišlo nepričakovano, da se Rusi v redu umikajo, ter da so vesti o strašnih katastrofah na umikanju neresnične.

Neki ruski general, ki se je vrnil s seje vojnega sveta, pa je izjavil:

Vse vesti in govorice o prenatrjenem umikanju iz Mukdena in o grozoviti katastrofi so neresnične. Tu resnica: Japonci so nas prisilili zapustiti pozicije ob reki Ša in se umakniti preko reke Hun. V tem trenutku držimo mi pozicije, ki se raztezajo iz Matsintana preko Favadantuna do Vajdapa.

London, 11. marca. „Morning Post“ poroča iz Washingtona: Glasom neke depeše odposlanca Griscona v Tokiju na državni urad je japonski minister pripovedoval odposlancu, da so Japonci do 8. t. m. izgubili 50.000 mož vstevši eno brigade, močno 5000 mož, ki je bila popolnoma uničena.

Pariz, 11. marca. „Echo de Paris“ je zvedel iz Petrograda, da je tankaj zasedanje Sinmintina po Japoncih provzročilo silno ogorčenje. Širi se govorica, da je bilo sprejetih v japonsko zapadno armado 60.000 Kitajcev. Splošno se zahteva, naj ruska vlada proti temu pri kitajski vladi protestira.

Pariz, 11. marca. „Agence Havas“ poroča: V diplomatičnih krogih se ne pripisuje nobene vere vesti „Daily Graphic“, glasom katere je ruski unanji urad obvestil francosko vlado, češ, da je car Nikolaj pripravljen pričeti mirovna pogajanja.

Baltiško brodovje je baje odplulo iz Madagaskarja. Naravnost smešne so trditve angleških listov, da pomeni to povrat v domovino; ako je vest resnična, pluje Roždestvenski pač nasproti tretjemu brodovju, da potem združeni brodovji takoj nadaljujeta pot na Daljni vzhok. Kakor smo že zadnjič omenili, pomeni prihod teh brodovij na bojišče novo fazo v vojni.

Bitka v tajfunu. Tajfun, ki je že 8. t. m. divjal okrog Mukdena, je 9. t. m. zdivil z novo silo. Od peska rumeno nebo in rumenosiva zemlja sta se strnila v eno. V ogromnih stolpih je gnal vrtnec fin prah, ki je napolnil vse luknjice. Gibanje je bilo komaj možno in več ko na pet korakov se ni videlo ničesar. Celo že več dni trajajoče gromenje iz tisoč topov je glušila ta atmosfera. Pod temi za napadalca in branitelja enako težkimi razmerami se je vršil zadnji odločilni boj za Mukden.

Črnomoško brodovje se združuje z baltiškimi brodovjem? Peterburg, 12. marca. Na tukajšnjem kompetentnem mestu izjavljajo, da so vse vesti tujih listov, ki pravijo, da bo Roždestvenski odpoklican, neutemeljene. Ravno nasprotno je res, da Roždestvenski neprestano dobiva ojačenj. V zadnjem času je bilo izdano povelje, naj se tudi vojno brodovje v Črnem morju pripravi za odhod v Tihí ocean.

Peterburg, 12. marca. V zunanjem uradu pripravljajo izjavo ruske vlade, naslovljeno na vse vlade velevlasti, v kateri se Rusija odpoveduje dardanelski klavzuli ter zahteva za svoje črnomoško brodovje prostega prehoda skozi Dardanele z ozirom na izvanredni položaj, ki je nastal vsled vojske.

London, 13. marca. Reuterjev biro javlja iz Kurokijevega tabora: Kuropatkinu se je posrečilo zabraniti Japoncem, da bi prišli do železnice, in jetako izvrstno manevriral, da se je mogel z armado nemoteno umakniti. Tudi nevarnosti, da bi ga Japonci obkolili, se je spretno ognil. Rešil je vse svoje topove, in so Japonci le malo Rusov ujeli.

Petrograd, 13. marca. Kuropatkin poroča carju, da se umika ruska armada na pozicije, ki so bile že v naprej za to določene. Od 28. februarja do 11. marca je bilo ranjenih 1190 oficirjev in 46.391 vojakov.

Listnica uredništva.

Gospodu kaplanu Ozvatiču pri Veliki nedelji potrjujemo, da nista on in ondotni župnik s člankom „Iz ormoške okolice“ v nikaki zvezi.

Nekateri gg. dopisniki naj nam oprostite, ako ne priobčimo njihovih poročil o pustnih veselicah, ker nam res primanjkuje prostora, in so enake male prireditve sicer zabavne za Judeležence, za slovensko javnost pa brez vsakega pomena; posebno ker je „Domovina“ v prvi vrsti političen list. Sicer je pa naše mnenje, da so tudi slovenske veselice v marsikaterem kraju važen faktor za probujanje narodne zavesti, o teh bomo vedno z veseljem poročali.

Loterijske številke.

Gradec, dne 11. marca 1905: 22, 62, 34, 56, 40.
Dunaj, „ „ „ „ 75, 6, 10, 79, 62.

Vabilo

na

30. redni občni zbor

Gornje-Savinske posojilnice v Mozirju

dne 28. marca 1905 ob 9. uri dopoldne

v uradni pisarni.

Dnevni red:

1. Prečitane in ododobrenje zapisnika 29. občnega zbora z dne 14. marca 1904.
2. Poročilo načelnštva o delovanju in o računih za l. 1903.
3. Poročilo nadzorništva in njega nasveti o uporabi preostanka.
4. Volitev načelnštva in nadzorništva.
5. Posameznosti.

(127) 1

Načelnštvo.

Pozor!

(126) 2-1

Pri premogovniku (Kohlenbergbau) pri Velenju v Šaleški dolini se takoj sprejme do trideset premogarjev (Hauer).

Vidmarič kaže kmetom moč „Pakraških kapljic“ in „Slavonske zeli“.

P. Jurišić, lekarnar Pakrac.

Pozor!
Bolnemu zdravje!

Pozor!
Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjuje krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Nsj vsakdo naroči in naslovi: **PETER JURISIĆ, lekarnar v Pakracu št. 209, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 stekleničic (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K 60 v, 36 stekleničic (3 ducati) 12 K 40 v, 48 stekleničic (4 ducati) 16 K, 60 stekleničic (5 ducatov) 18 K.

Manj od 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zeli: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodenju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolestitih.

Cena je sledeča, (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h; 6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

PETER JURISIĆ, lekarnar v Pakracu 209, Slavonija.

(501) 20-16

Učenec

z dobro šolsko omiko, krepek in zdrav, zmožen obeh deželnih jezikov, se takoj sprejme v trgovini z mešanim blagom **L. Schwentner** na Vranskem. (125) 3-1

Šunka

s kožo po 1 gld., brez kosti 1 gld. 10 kr., pleča brez kosti 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki 1 gld., glavina brez kosti 45 kr. kilo. Salame dunajske 80 kr., Ia Krakovske fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene 1 gld. 20 kr., Ia ogrske trde 1 gld. 50 kr., fine ogrske 1 gld. 80 kr. kilo, velike kranjske fine klobase po 20 kr. — Slivovka, brinovec pravi 1 gld. 20 kr., 2. vrste po 1 gld., 3. vrste po 70 kr. liter, brinov cvet (Essenz) naradni, liter 2 gld. — Kisla repa kila 7 kr., od 50 kl. naprej; to pripoznamo dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej

JANKO EV. SIRC, prekajevalec in razpošiljatec živil v KRANJU.

(55) 11-1

Pojasnilo!

Ker se je zadnji čas razširjala vest, da prodajam češke droge za hmelj, o katerih se govori, da se nahaja v njih rudeči pajk (Die rote Spinne), sem primoran tem potom slavnem občinstvu naznaniti, da je to samo slabo obrekovanje nekih oseb, in naznanjam, da nisem imel in tudi nimam čeških drog na prodaj, resnično je pa, da sem prodajal in imam še vedno na prodaj droge za hmelj iz Gornje-avstrijskega.

Rudolf Senica

Žalec.

(124) 3-2

Poštna upraviteljica oz. upravitelj

se sprejme s 1. aprilom t. l. za daljšo dobo pri **Vinkotu Zorko**, trgovec pri Sv. Andražu v Slov. gor. — Ponudbe se želijo do 20. marca t. l. (116) 2-2

Vabilo
na
občni zbor
hranilnice in posojilnice v Šmarju
registrirane zadruge z neomejeno zavezo
v pondeljek, dne 20. marca 1905.
ob 1. uri dopoldne
v lastni hiši.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva,
2. Potrjenje letnega računa,
3. Razdelitev čistega dobička,
4. Nasveti načelstva in slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti občnega zbora ob 1. uri se isti vrši ob 1½ uri popoldne v smislu § 40. b. združnih pravil.

(123) 2-2

Načelstvo.

Dve sobi

(121) 2-2

v Rotovski ulici št. 2. v I. nadstropju se oddaste takoj.

Vpraša se pri g. **notarju Bašu** ali v **Posojilnici.**

V najem se da

takoj **mesarija** z vsemi potrebnimi prostori in stanovanjem v prijaznem trgu na spodnjem Štajerskem, kjer še ni mesarja. Sprejme pa se tudi kompanjon, vešč mesarije. Kje, pove upravništvo Domovine. (103) 3-3

10000 kg travnega semena

mnogovrstnega in svežega najboljših vrst mi je ravnokar došlo iz Šotskega. Imam tudi veliko drugih krmilnih semen kakor detelja, pesa, korenje, repa itd. in vsa zeljadna in cvetlična semena.

Semena po najnižjih cenah priporoča **edina** na Kranjskem strokovno urejena in odlikovana semenska trgovina

Alojzij Korsika v Ljubljani.

Ceniki za leto 1905 so na zahtevanje dobili brezplačno. (96) 3-3

Hišnik

za

Narodni dom v Celju
se išče do 15. aprila t. l.

Prošnje je poslati Posojilnici v Celju do 10. marca 1905. (104) 2-2

Oves (Willkomm).

Ta težka vrsta ovsa obrodi v vsaki zemlji, zori zgodaj, jako bogato obrodi, da visoko, dobro slamo za krmo in se ne poleže. Ker se na redko seje, zadostuje na 1 oral 50 klg. Pošilja se v vrečah po 25 klg za K 9, 50 klg za K 17, 100 klg za K 32. Vzorec po 5 klg franco za K 3'20 proti predplačilu.

Oskrbništvo graščine Golič

pri Konjicah, Štajersko. (69) 6-6

V najem se da

mesarija in gostilna

na zelo zgodnem prostoru na Bizeljskem zaradi smrti. Natančneje pojasnila daje **Anton Škof**, Bizeljsko pri Brežicah.

Odda se z aprilom 1905. (109) 3-2

Kupim stare (88) 3-3

vinske sode

vsake velikosti

Emerich Kuketz, Žalec.

Proda se

še popolnoma dobro ohranjen **kozolec** z šestimi okni za primerno ceno. — Cena in pogoji se zvedo pri **'Maksetu'** v Mozirju ustмено ali pismeno. (115) 3-3

Savinska posojilnica v Žalcu

sprejme

uradnika.

V trgovski šoli izobražen ali v tej stroki izvežban ima prednost. Vstop s 1. aprilom 1905 ali pozneje. — Plača po dogovoru. Ponudbe se sprejmejo do 25. marca 1905. (122) 3-2

Najboljše nepremočljive

plahte za vozove in konje

šinje za tovarne vozove po novih predpisih, jeklene in železne, raznovrstno poljsko orodje,

drevesne žagice, škarje za trte

ima v zalogi in priporoča po najnižjih cenah

trgovina **'Merkur'**, P. Majdič, Celje.

➔ Za spomladno gnojenje: Tomaževa žindra in kajnit. ➔

Potnikom v Ameriko v predvarek!!

Najstarejša tvrdka za spediranje potnikov

ZWILCHENBART

BASEL (Švica) Centralbahnplatz št. 9

sprejema potnike za linijo čez PARIS—HAVRE po najnižjih cenah; — vožnja na morju le 6 do 7 dni; odhod parobrodov redno vsako soboto. — Za večjo gotovost, da se potniki vkrcajo, spremlja jih eden uradnikov do HAVRE. — Govori in piše se v vseh jezikih. (84) 25-3

Kdor hoče potovati, naj se pismeno obrne zaupljivo na nas, in sprejel bode brezplačno najboljša pojasnila.

Vožnje karte in tovarni listi v

Ameriko

Kralj, belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v **Novi York** in **Filadelfijo.**

Koncesijovana od visoke c. kr. vlade.

Pojasnila daje **Red Star Linie**, Dunaj IV., Wienergürtel 20 ali pa **Resman Ivan**, glavni zastopnik v Ljubljani, Kolodv. ulica št. 41, druga hiša na levo.